

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.153/2009/7.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009. év szeptember hó 17. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A zsarolás büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt bűnügyben a II. rendű terhelt által kirendelt védője útján benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Szolnoki Városi Bíróság 3.Fk.1040/2007/19. számú ítéletét és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 1.Fkf.613/2008/3. számú ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 8500.- (nyolcezer-ötszáz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Szolnoki Városi Bíróság a 2008. év június hó 12. napján kihirdetett 3.Fk.1040/2007/19. számú ítéletével a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 3 rendbeli zsarolás büntetében (Btk. 323. § (1) bekezdés, két esetben (2) bekezdés b) pont) és 2 rendbeli társtettesként, folytatólagosan elkövetett csalás büntetében (Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés II. fordulat c) pont, (4) bekezdés b) pont). Ezért őt - halmazati büntetésül - 2 év 6 hónap börtönbüntetésre, és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. (Az elsőfokú bíróság döntött a jelen felülvizsgálati eljárással nem érintett az I. rendű terhelt büntetőjogi felelősségéről is.)

A másodfokon eljáró Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság a 2008. év november hó 21. napján jogerős 1.Fkf.613/2008/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a II. rendű terheltet érintő részében megváltoztatta: a 3 rendbeli zsarolási cselekményből 2 rendbelit társtettesként elkövetett zsarolás büntettének, melyből 1 rendbelit folytatólagosan követett el, és 1 rendbelit társtettesként elkövetett zsarolás büntettének minősítette. A II. rendű terhelt halmazati főbüntetését 2 évre enyhítette, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős ítéleti tényállás 7. pontjának lényege szerint az I. rendű és a II. rendű egy vidéki nagyváros játszóterén veréssel fenyegették meg fk. sértettet egy állítólagos tartozás miatt. Tőle 5 000 forintot követeltek azzal, hogy amennyiben a pénzt két nap múlva nem adja át részükre "az arcszerkezetét átrendezik".

A sértett megijedt a terheltek kijelentésétől, akiknek a kért időben 1 000 forintot átadott. Ekkor a terheltek már azt követelték tőle, hogy másnapra 15 000 forintot adjon át nekik. Fk. sértett minderről beszámolt az apjának, aki értesítette a rendőrséget. A sértett több pénzt már nem adott át a terhelteknek.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában kifejtette, hogy a terheltek cselekményét azért értékelte a Btk. 323. § (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő súlyos fenyegetéssel elkövetett zsarolás büntettének, mert fiatalkorú sértett a fenyegetés elhangzásakor egyedül, míg a terheltek ketten voltak. Az elhangzott fenyegetés: "arcszerkezetét átrendezik" - szó szerinti értelmén túl - egyértelműen testi épség ellen irányult, mert a követelés nem teljesítése esetén a sértett joggal számíthatott bántalmazásra. Ezzel a zsarolás büntette minősített esete megállapításához szükséges élet- vagy testi épség elleni, avagy más hasonlóan súlyos fenyegetés megvalósult.

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a II. rendű terhelt kirendelt védője útján terjesztett elő a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára alapított felülvizsgálati indítványt, amelyben a tényállás 7) pontjában terhére rótt bűncselekmény anyagi jogi értékelését sérelmezte. Álláspontja szerint az alkalmazott fenyegetés, "az arcszerkezet átrendezése" nem éri el a súlyosabb minősítést megalapozó fenyegetés mértékét. Jogi érvelésének alátámasztására a Legfelsőbb Bíróság Bfv.III.1067/2001. számú eseti döntésére, illetve a BH. 2001/506. számon közzétett jogesetre hivatkozott. Részletesen kifejtette a zsarolás alapeseténél megkívánt fenyegetés és vélekedése szerint a minősített eset megállapítását megalapozó súlyos (kvalifikált) fenyegetés büntetőjogi fogalmával kapcsolatos álláspontját.

Végül indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatokat változtassa meg és maga hozzon a törvénynek megfelelő

határozatot. A II. rendű terhelt cselekményét minősítse a Btk. 323. § (1) bekezdése szerint minősülő zsarolás bűntette alapesetének, a lényegesen enyhébb büntetés - méltányos tartamú, végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés - kiszabására tett indítványt.

A Legfőbb Ügyészség Fk.Bf.610/2009. számú írásbeli nyilatkozatában - és képviselője a nyilvános ülésen - utalva a Legfelsőbb Bíróság Bfv.I.102/2009. számú ügyében kifejtett minősítést érintő anyagi jogi érvelésre, a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta. Ezért a megtámadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta. Hangsúlyozta, hogy a zsarolás (2) bekezdés b) pontja szerinti minősített eset megállapításához nem szükséges, hogy az élet vagy testi épség ellen irányuló fenyegetés feltétlenül közvetlen legyen. Az ilyen fenyegetés esetén a cselekmény csak akkor értékelhető minősített zsarolásként, ha nem azonnali tevésre, dologátadásra irányul. Ellenkező esetben a cselekmény rablásként minősülne.

A felülvizsgálati eljárásban tartott nyilvános ülésen a kirendelt védő az írásbeli indítvánnyal egyezően szólalt fel.

III. A Legfelsőbb Bíróság - a felülvizsgált ítélet tényeit alapul véve - a felülvizsgálati indítvány anyagi jogi kifogásait alaptalannak találta. E körben mindenben osztotta a Legfőbb Ügyészség álláspontját.

A Be. 423. §-ának (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a II. rendű terhelt - társával együtt - jogtalan haszonszerzési célzattal kívánták testi épség ("átszerkesztik az arcát") ellen irányuló, de nem közvetlen fenyegetéssel a sértettet nem azonnali dologátadásra, hanem későbbi tevésre (pénzfizetésre) kényszeríteni.

A Btk. 323. §-ának (1) bekezdésében meghatározott zsarolás bűntettét az követi el, aki jogtalan haszonszerzés végett más erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön, és ezzel kárt okoz.

Az elkövetési magatartás a sértettnek erőszak vagy fenyegetés alkalmazásával vagyoni kár előidézésére objektíve alkalmas cselekvés megtételére vagy meg nem tételére, illetve eltűrésére kényszerítése.

A Btk. 138. §-ában megfogalmazott fenyegetés - eltérő rendelkezés hiányában - általános fogalma: súlyos hátrány kilátásba helyezése, amely alkalmas arra, hogy a megfenyegetettben komoly félelmet keltsen.

A zsarolás bűncselekménye az akaratot hajlító erőszak vagy fenyegetés alkalmazásával is megvalósítható, az alapesete megállapításához szükséges fenyegetés nem kvalifikált, hanem a Btk. 138. §-a szerinti fenyegetés fogalomba illik.

A bírói gyakorlat számos döntéssel munkálta ki azt a jelenleg követett anyagi jogi értelmezést, amely a fenyegetés oldaláról elemezve a zsarolás alapesete (Btk. 323. § (1) bekezdés), a zsarolás minősített esete (Btk. 323. § (2) bekezdés b) pont) és a rablás alapesete (Btk. 321. § (1) bekezdés) egymástól történő elhatárolásának alapjául szolgál (Legfelsőbb Bíróság BFv.I.102/2009).

Ha a súlyos hátrány kilátásba helyezése élet vagy testi épség elleni fenyegetéssel történik, a Btk. 323. § (2) bekezdés b) pontja szerinti zsarolás büntettének minősül, ha pedig az ilyen tartalmú fenyegetés még közvetlen is és azonnali dologátadásra irányul - az egyéb törvényi feltételek megléte esetén - a Btk. 321. § (1) bekezdésébe ütköző rablás büntetteként értékelendő.

A Btk. 323. § (2) bekezdés b) pontjában szabályozott esetben a törvényszöveg a megkívánt fenyegetés tartalmát tekintve egyértelmű: élet vagy testi épség elleni, avagy más hasonlóan súlyos fenyegetést kíván. Amennyiben az élet vagy testi épség elleni fenyegetés megvalósult - és az nem közvetlen fenyegetés, vagy ha közvetlen is, de nem azonnali dologátadást céloz - úgy nem rablást, hanem a zsarolás minősített esetét kell megállapítani.

A felülvizsgált ítélet tényállása szerint a terheltek fenyegetésének címzettje a fiataalkorú, életkoránál fogva védtelenebb sértett volt. Az "arcszerkezet átrendezése" félreérthetetlenül testi épség elleni, erőteljes fizikai bántalmazásra utalt. A sértettben a komoly félelem kiváltására alkalmas volt, azonban nem volt közvetlen, mert a sértettnek nem kellett azonnali bántalmazásra számítania, hanem az - nem azonnali, hanem egy későbbi - pénzátadás elmaradása esetére, egy később bekövetkező hátrányt helyezett kilátásba.

Mindezekre figyelemmel az eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül minősítették a II. rendű terhelt 7) pont alatti cselekményét súlyos fenyegetéssel elkövetett zsarolás büntettének.

A büntetőjog más szabályának olyan megsértése sem történt, amely miatt a kiszabott büntetés törvénysértő lenne, ezért a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatokat a Be. 426. § alapján hatályukban fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be. 429. § (1) bekezdése értelmében az állam viseli.

A Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. A Be. 418. § (3) bekezdése értelmében ugyanazon ügyben minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul.

Budapest, 2009. év szeptember hó 17. napján

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Csere Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Schäfer Annamária s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírósági ügyintéző

Kné